

Od autorky bestsellera *Jediná žena v miestnosti*

MADAM CHURCHILL

MARIE BENEDICT

Za každým úspešným mužom stojí silná žena.
Výnimkou nebol ani Winston Churchill.

Ljndeni

Madam Churchill

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Marie Benedict

Madam Churchill – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.


ALBATROS MEDIA

MADAM
CHURCHILL

MARIE BENEDICT

MADAM
CHURCHILL

Ljndeni

Marie Benedict: *Lady Clementine*

Copyright © 2020 by Marie Benedict

Internal design © 2020 by Sourcebooks

Cover © Peter Považan

Translation © Denisa Jahičová, 2023

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2023

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-3204-8

ISBN e-knihy 978-80-566-3328-1 (1. zverejnenie, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-3329-8 (1. zverejnenie, 2023) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-3327-4 (1. zverejnenie, 2023) (ePDF)

PRVÁ ČASŤ

PRVÁ KAPITOLA

12. septembra 1908

Londýn, Anglicko

VŽDY SA CÍTIM INÁ. BEZ OHLEDU NA TO, V AKÝCH KRUHOCH sa práve pohybujem, vždy si pripadám odlišná. Dokonca aj dnes. Obzvlášť dnes.

Tmou chladného rána sa snaží predať slabé septembrové slnko. Bledé lúče osvetľujú priestrannú spálňu, ktorú mi priradila moja mecenáška lady St. Helierová. Dopadajú na biele saténové šaty navlečené na figuríne, ktoré mi pripomínajú, že čakajú iba na mňa. Prstami prejdem po jemnej výšivke na štvorcovom živôtiku, po hladkej benátskej látke kvalitnejšej než čokoľvek, čo som na sebe kedy mala, a vtom sa ma zmocní určitý pocit, intenzívnejší ako obvyklý pocit samoty, ktorý ma tak často trápi. Doslova dychtím po blízkosti.

Začnem hľadať šaty, ktoré mi slúžky po príchode do domu číslo 52 na ulici Portland Place pred dvoma týždňami vybalili z kufra a uložili do zásuviek bielizníka a do vysokého šatníka so zrkadlom. Nenájdem však nič iba korzet a spodnú bielizeň, ktoré si mám dnes obliecť pod bielu róbu. Až v tej chvíli si uvedomím, že mi slúžky museli všetky odevy zbaliť späť do kufra na ďalšiu cestu. Už len pri samotnej myšlienke na čokoľvek, čo bude nasledovať, mi prejde po chrbte mráz.

Okolo pása si pevne uviažem sivý hodvábny župan a po špičkách zídem po veľkom schodisku v dome lady St. Helierovej. Najprv si nie

som úplne istá, čo hľadám, ale v hlave sa mi vyjasní v okamihu, keď v salóne zbadám pracovať slúžku. Kľáči pred kozubovou mrežou.

Moje kroky tú chuderku vyľakajú a dievča vyskočí na nohy. „Dobré ráno, slečna Hozierová. Môžem vám s niečím pomôcť?“ opýta sa a prsty čierne od sadzí si utrie do handry, ktorá jej visí zo zástery.

Zaváham. Ohrozím tú dievčinu nejako, keď ju požiadam o pomoc? Dnes mi lady St. Helierová určite odpustí akékoľvek porušenie protokolu.

„Vlastne by sa mi vaša pomoc hodila. Ak vás to, samozrejme, nebude príliš zaťažovať.“ Z môjho hlasu priam sála ospravedlňujúci tón.

Po tom, čo dievčine, určite rovnako starej ako som ja, vysvetlím svoju ošemetnú situáciu, odbehne zadnou chodbou do kuchyne. Najprv sa zľaknem, že moju žiadosť zle pochopila alebo si myslí, že som sa zbláznila. No aj tak sa vyberiem za ňou, a keď v kuchyni prebehne po drsnej drevenej podlahe a zamieri k schodisku pre služobníctvo, všetko mi dôjde.

Čakám na ňu, nervózna z hlasného klopkania jej pracovných topánok, v ktorých dupe po schodoch nahor a ďalej chodbou v podkroví, kde sa nachádzajú izby pre služobníctvo. V duchu sa modlím, aby ten hluk neprebudil zvyšok personálu. Obávam sa, že ak sluhovia vstanú, aby sa pustili do svojich ranných povinností, a nájdu ma v kuchyni, okamžite na to upozornia lady St. Helierovú. Keď sa však dievčina vráti s náručou plnou šatstva – a bez akéhokoľvek sprievodu zo strany služobníctva –, vydýchnem si od úľavy.

„Ako sa voláte?“ opýtam sa a načiahnem sa po šaty.

„Mary, slečna,“ odpovie a nepatrne sa pokloní.

„Som vašim doživotným dlžníkom, Mary.“

„Rado sa stalo, slečna Hozierová.“ Sprisahanecky sa na mňa usmeje a ja si uvedomím, že si svoju úlohu v tomto neortodoxnom pláne náramne užíva. Možno je to jediné rozptýlenie, ktoré narušilo jednotvárnosť jej dní. Keď sa otočím a zamierim späť k hlavnému schodisku, Mary zašepká: „Čo keby ste sa prezliekli v komore, slečna?“

Tým pádom vás nikto neuvidí kráčať hore schodmi. Zanesiem šaty späť do vašej izby, skôr ako si ich niekto všimne.“

Má pravdu. Každým krokom na tomto obrovskom rozvrzganom schodisku som bližšie k tomu, aby som prebudila pani domu a jej služobníctvo. Dám na jej radu a vstúpim do komory obloženej závaraninovými pohármi. Dvere iba privriem, aby do uzatvoreného priestoru prenikalo trochu svetla. Stiahnem zo seba župan aj nočnú košeľu, nechám ich ležať na zemi a rozmotám dievčinin uzlík šatstva. Vytiahnem prekvapivo pekné bavlnené šaty po členky s kvetovaným vzorom, oblečiem si ich a potom si obujem čierne čizmy, ktoré k nim Mary prezieravo pridala.

„Padnú vám, slečna Hozierová,“ prehodí dievčina, keď sa vrátim do kuchyne. Podá mi z háčika na stene kabát a vyhlási: „Spánombohom.“

Rýchlo vyjdem východom pre služobníctvo v zadnej časti domu a vykročím vpred uličkou tiahnucou sa za radom luxusných georgiánskych domov, ktoré lemujú Portland Place. Prejdem okolo kuchynských okien, za ktorými začína služobníctvo rozsvetovať lampy a pripravovať dom pre svojich pánov. Za panskými sídlami lady St. Helierovej a jej priateľov sa to hemží životom, ale keďže vždy vchádzam hlavným vchodom, nikdy som priestor vzadu nevidela.

Ulička ústí na Weymouth Street, kde zastavuje autobus. Ten mieri na západ ku Kensingtonu po trase, ktorú veľmi dobre poznám, lebo som po nej už niekoľkokrát išla v opačnom smere k lady St. Helierovej. Marin vlnený kabát je do sviežeho rána príliš tenký, a kým čakám na autobus, pevne si ho k sebe priviniem v márnej nádeji, že mi jeho skromné vlákna poskytnú o čosi viac tepla. Zaujímalo by ma, ako v tom kabáte Mary vydrží v zime.

Jednoduchý klobúk, ktorý mi požičala, má iba úzky okraj, takže moje prestrojenie za pracujúce dievča nedokáže zamaskovať moju tvár. Keď nastúpim do autobusu, vodič ma vďaka fotografiám, ktoré sa v posledných dňoch objavovali v novinách, okamžite spozná. Najprv na mňa mlčky hľadí. Nakoniec však vyprskne: „Ste si istá, že ste

sa nestratili, slečna...“ Keď si uvedomí, že by nemal odhaliť svoju identitu, stíši hlas do šepotu: „... slečna Hozierová?“

„Kdeže, som presne tam, kde chcem byť, pane,“ odpoviem mu tónom, ktorý, ako dúfam, je zároveň rozhodný aj láskavý. Vezme si odo mňa peniaze, ktoré mi Mary venovala zo svojich úspor – a ktoré mám v pláne jej niekoľkonásobne vrátiť –, bez toho, aby čo i len raz uhol pohľadom, no nedodá už ani slovo. Zabodnem oči do zeme, aby som svoju tvár ochránila pred zvedavými pohľadmi prizierajúcich sa, ktorých pre vodičovú reakciu zaujala moja prítomnosť.

Hneď ako sa priblížime k ulici Abingdon Villas, vyskočím z autobusu, a čím bližšie som k štukovému domu krémovej farby s číslom 51, tým ľahšie sa cítim. Vo chvíli, keď sa načiahnem po ťažkom mosadznom klopadle, úzkosť v mojej hrudi sa začne rozplývať a ja dýcham s ľahkosťou. Dvere sa neotvoria ihneď, ale to ma neprekvapuje. Tu v kuchyni nestojí žiadny zástup sluhov pripravených v okamihu vybehnúť k vchodovým dverám a otvoriť ich návštevníkovi alebo odpovedať na zvonenie pánovho zvončeka. Jedna slúžka tu zastáva mnoho prác a zvyšok vykonávajú obyvatelia domácnosti.

Čakám a po niekoľkých dlhých minútach je moja trpezlivosť odmenená otvorením dverí. Objaví sa tvár mojej milovanej sestry Nellie, ešte vždy dokrčená spánkom. Nadšene ma objíme, ale potom príde šok z toho, že ma vidí, a stuhne.

„Čo tu, preboha, robíš, Clementine?! A v takýchto šatách?“ opýta sa a začudovane na mňa hľadí. „Veď sa dnes vydávaš.“

DRUHÁ KAPITOLA

12. septembra 1908

Londýn, Anglicko

KNOZDRÁM MI STÚPNE UPOKOJUJÚCA VÔŇA LÚHOVANÉHO čaju a zároveň si nad šálkou zohrejem tvár a ruky. Nellie nenaiehala, aby som jej odpovedala, teda zatiaľ. Viem, že bude čoskoro trvať na nejakom vysvetlení mojej nečakanej návštevy, ale dovtedy si môžem vychutnávať dočasné ticho salóna. Tieto pokojné okamihy doma len so sestrou možno postačia na to, aby mi pomohli zvládnuť dnešný deň.

„Dúfam, že nepremýšľaš nad tým, že by si tú svadbu odvolala, však nie, Clemmie?“ preruší Nellie ticho roztraseným šepotom. Ani jedna z nás si neželá prebudiť akéhokoľvek člena tejto spiacej domácnosti – a zo všetkých najmenej matku.

„Kdeže, Nellie,“ pošepky odvetím a načiahnem sa k jej ruke. Hánkami prstov zavadím o dosku stola, pri ktorom sme so sestrou strávili hodiny vyšívaním pre dámske krajčírstvo sesternice Leny Whyteovej, čo bolo nevyhnutné na to, aby sme pomohli s výdavkami na chod domácnosti.

Od úľavy jej znežnejú rysy. Vôbec som si neuvedomila, aký strach jej nahnala predstava, že by som zrušila práve túto svadbu. Bolo odo mňa kruté, že som nevysvetlila dôvod svojej návštevy hneď na začiatku.

„Nič také, drahá. Jednoducho som na chvíľu potrebovala navštíviť známe prostredie domova. Aby som si, ako sa hovorí, upokojila nervy.“

„Nervy z čoho? Z obradu? Alebo z muža, ktorého si berieš?“ Nellie, moja mladšia sestrička a dvojča môjho jediného brata, ma svojou prezieravosťou prekvapí. Príliš dlho som ju považovala za mladú a neskúsenú, nie za dôverníčku, akou by bola moja neskrotná staršia sestra Kitty, keby žila dlhšie než do svojich šestnástich – keby moja krásna, nebojácna sestra nepodľahla týfusu. Nemala som Nellie podceňovať.

Pri jej otázke sa mi vybaví spomienka na to, ako som svojho nastávajúceho stretla prvý raz. Stalo sa to večer v sídle lady St. Helierovej, presne na mieste, z ktorého som práve utiekla. Spočiatku som pozvanie na večeru od svojej mecenášky počas toho chladného marcového večera nemienila prijať. Pred matkou som bedákala, že všetky moje vhodné šaty potrebujú menšie opravy a nemám ani jedny čisté biele rukavičky. Popravde som bola vyčerpaná z dlhého popoludňajšieho vyučovania francúzštiny, ale neodvažovala som sa to priznať, lebo akékoľvek pripomienky, že my dievčatá musíme prispievať na chod domácnosti, matka neznášala. Radšej verila tomu, že jej titul a aristokratický pôvod nám ako zázrakom poskytnú zdroje potrebné na nájom, jedlo aj služobníctvo, čo bolo v čudnom rozpore s jej rozhodne bohémскими názormi na poddajnosť manželského sľubu a s jej zjavným zameraním sa na mimomanželské vzťahy a okrem nich takmer na nič iné, rozhodne nie na nás deti. Nestrpela by žiadne výhovorky, prečo odmietnuť pozvanie mojej štedrej, bohatej patrónky, ktorá bola matkinou tetou a ktorá zbožňovala pomáhať mladým pri vstupe do spoločnosti. Preto mi matka požičala vlastné rukavičky a Nellie zase jednoduché princesové šaty z bieleho saténu, a mohla som sa poslušne zúčastniť, hoci som prišla trochu neskoro.

No aj keď som meškala, môj sused pri stole po mojej pravici sa nezjavil ešte ani vo chvíli, keď obsluha servírovala druhý z piatich chodov. Zúfalo som zatúžila po akomkoľvek inom námete na rozhovor, než aký predstavovali nudné hlásenia o počasí zo strany postaršieho džentlmena po mojej ľavici, keď vtom sa dvere do jedálne s buchotom otvorili. Kým stihol majordómus oneskoreného hosta

predstaviť, vstúpil do miestnosti muž s guľatou tvárou a nesmelym úsmevom a kajúčne sa lady St. Helierovej ospravedlňoval. Potom sa usadil na ozdobne vyrezávanej stoličke vedľa mňa. Nohy stoličky hlasno zavrzgali po drevenej podlahe a úplne prehlušili majordómove slová, ktorými hosťa predstavoval. Muž upútal všetku moju pozornosť. Líca mal hladké ako chlapec, ale na jeho čele som si všimla hlboké vrásky spôsobené starosťami dospelého.

Kto bol tento džentlmen? Zdal sa mi povedomý, hoci som si jeho tvár nedokázala zaradiť. Je možné, že som ho stretla pri inej spoločenskej udalosti? Bolo ich toľko.

„Ospravedlňujem sa za akékoľvek problémy, ktoré vám môj prečin spôsobil, slečna. Prázdna stolička na formálnej večeri, to nie je nijaká maličkosť. Prepáčte mi, prosím,“ vyhlásil a pozrel mi priamo do očí, čím ma vyviedol z miery.

Nebola som na takú otvorenosť zvyknutá, takže som prevzape ne vyhrkla: „Nič sa nestalo, pane. Sama som prišla iba pred chvíľou, zdržala som sa v práci.“ Okamžite som svoje slová oľutovala. Dievčatá môjho postavenia by nemali pracovať.

Zatváril sa zmätene. „Vy pracujete?“

„Áno,“ odpovedala som trochu vzdorovito. „Učím francúzštinu.“ Radšej som nespomenula vyšívanie, ktorému sme sa venovali spolu s Nellie a tiež nám pomáhalo vyžiť.

Oči mu zaiskrili nadšením. „To... to je úžasné, slečna. Vedieť niečo o práci a o svete je neoceniteľné.“

Myslel to vážne? Alebo sa mi iba vysmieval? Netušila som, ako zareagovať, takže som sa rozhodla staviť na istotu neškodnej odpovede. „Keď to vravíte, pane.“

„Áno, naozaj. Je to osviežujúce. A váš pravidelný styk s francúzštinou a francúzskou kultúrou, ach... to vám závidím. Vždy som si veľmi vážil kultúrny a politický prínos, aký má Francúzsko pre Európu.“

Zdalo sa, že hovorí úprimne a jeho názory sa zhodovali s mojimi. Riskla som to a vlúdne som odvetila: „Z celého srdca s vami súhlasím

pane. Dokonca som zvažovala štúdium francúzštiny, ich kultúry a politiky na univerzite. Aj moja riaditeľka ma v tom podporovala.“

„Naozaj?“ Znovu sa zdal byť prekvapený a mne napadlo, či o svojich mladistvých ambíciách nehovorím príliš otvorene. Vôbec som tohto muža ani jeho názory nepoznala.

Zjemnila som teda svoje aspirácie miernym humorom: „Áno. No nakoniec som sa musela uspokojiť so zimou strávenou v Paríži, kde som dochádzala na prednášky na Sorbonne, navštevovala umelecké galérie a večerala s maliarom Camillem Pissarrom.“

„To je nemalá útecha,“ poznamenal s úsmevom a zahľadel sa mi do očí. Je možné, že som si ten záblesk rešpektu v jeho svetlomodrých očiach iba predstavovala? V slabom svetle sviečok ich farba prechádzala z bledo akvamarínovej do odtieňa oblohy na úsvite.

Na okamih sme sa odmlčali a zdalo sa, akoby aj zvyšok hostí – vychýrená zmes osobností politiky, novinárov a jednej americkej dedičky – dospel k prestávke v rozhovoroch. Alebo nás možno celý čas potichu počúvali. Uvedomila som si, že som úplne zabudla na ostatných pri stole.

Džentlmen vedľa mňa sa na chvíľu zakoktal, a aby som sa vyhla pocitu zahanbenia, vrátila som sa ku kurčaťu na tanieri, ktoré mi už trochu vychladlo. Cítila som na sebe jeho pohľad, ale neotočila som sa. Naša výmena bola na prvé stretnutie nezvyčajne osobná a ja som netušila, čo by som mala dodať.

„Odpusťte mi, prosím, slečna.“ Jeho slová boli nečakané.

„Čo by som vám mala odpustiť?“

„Moje nevyberané spôsoby. Sú neodpustiteľné.“

„Netuším, čo máte na mysli.“

„Žena ako vy si zaslúži zdvorilosť v každom ohľade. Teraz si uvedomujem, že som vám neponúkol ani základné minimum – dôkladnejšie predstavenie než to zo strany majordóma. To je neospravedlňiteľné najmä s ohľadom na skutočnosť, že som na zvyčajné formality prišiel príliš neskoro. Dovolíte mi, aby som sa vám predstavil?“

Krátko som prikývla, pričom mi vrtalo hlavou, čo tým „žena ako vy“ asi tak myslel. Aká žena si myslel, že som?

„Volám sa Winston Churchill.“

Aha, pomyslela som si prekvapene. Tým sa vysvetľovalo, prečo mi bola jeho tvár taká známa. Myslela som si, že som ho stretla v posledných uplynulých rokoch, ale ukázalo sa, že jeho tvár nepoznám z predchádzajúcich spoločenských udalostí, ale z novín. Džentlmen sediaci vedľa mňa bol popredným členom parlamentu a kolovali reči, že sa čoskoro stane ministrom priemyslu a obchodu, čím sa dostane medzi najvýznamnejších členov vlády. Jeho vzostup z jednej vedúcej pozície na druhú bol opradený kontroverziou, lebo pred pár rokmi prešiel od konzervatívcov k liberálom a teraz dával prednosť voľnému obchodu a oveľa aktívnejšej vláde s legislatívou, ktorá chránila blaho svojich občanov. To viedlo k jeho neustálej prítomnosti v dennej tlači vrátane rozsiahleho rozhovoru v *Daily Chronicle*, ktorý s ním pred pár mesiacmi viedol autor knihy *Dracula* Bram Stoker.

Ak ma pamäť neklamala, tento pán Churchill hlasoval pred niekoľkými rokmi v prospech návrhu zákona o ženskom volebnom práve, čo mi bola veľmi blízka téma. Záujem o slobodu žien mi počas štúdia na dievčenskej škole Berkhamsted School vštíepila moja riaditeľka Beatrice Harrisová. Jej prednášky o rozšírení volebného práva padli na úrodnú pôdu, lebo vzhľadom na to, že som vyrastala s matkou, ktorá bola zástankyňa nekonvenčných presvedčení, ale čo sa týka obživy, spoliehala sa na svoj aristokratický status a početné styky, túžila som sa vydať cestou poslania a ak sa dalo nezávislosti. A teraz predom mnou sedel jeden z mála politikov, ktorí verejne podporili rané snahy o ženské hlasovacie právo. Pociťala som náhlu nervozitu a zároveň nadšenie.

Zvyšní hostia pri stole sa odmlčali, ale zdalo sa, že môj sused si nič nevšimol, len si nahlas odkašľal a pokračoval: „Dúfam, že vás neodradí už len samotné meno Winston Churchill. V mnohých domácnostiach som v týchto dňoch považovaný za vyvrheľa.“

Po mojich zvyčajne bledých líkach sa rozlial rumenec, no nie kvôli jeho slovám, ale z obavy, či moja nevedomosť o jeho identite nespôsobila nejakú spoločenskú chybu. *Nepovedala som niečo nevhodné?* premýšľala som, kým som si v duchu rýchlo prehrávala náš rozhovor. Myslím, že nie. Kitty by na mojom mieste zvládla toto stretnutie so sebavedomím a s humorom, a nie s mojimi nemiestnymi odmlkami a nervozitou.

Nakoniec som ako odpoveď zvolila tieto slová: „To nie, pane, kdeže. Naopak, vaše názory sa zhodujú s mojimi a som nadšená, že som vás mohla spoznať.“

„No zdá sa, že nie ste natoľko nadšená, aby ste mi prezradili svoje meno.“

Ešte viac som očervenela. „Som slečna Clementine Hozierová.“
„Potešenie je na mojej strane, slečna Hozierová.“



Pri tej spomienke sa teraz usmejem. Kým stihnem Nellie odpovedať, vtrhne do izby jej dvojča Bill. Bill je môj mladší brat a nehladiac na hodnosť dôstojníka v kráľovskom námorníctve stále dochádza do školy. Práve hryzie do obrovského jablka, ktoré okamžite spadne na zem, keď ma zbadá. „Čo tu, dočerta, robíš? Dúfam, že sa nesnažíš vykrútiť z ďalšieho záväzku?“

Vyskočím na nohy a pichnem ho prstom do ruky za jeho narážku na nie jedného, ale hneď dvoch snúbencov, ktorým som dala košom – Sidneyho Cornwallisa Peela, vnuka bývalého premiéra sira Roberta Peela, a Lionela Earlea, muža so vznešenými titulmi, hodnosťami a príslubom finančnej istoty, po boku ktorého som však predvídala život usadlých, slušných spôsobov a mizivých nádejí na zmysluplné poslanie. Hoci sa snažím vystríhať nekonvenčného života, aký vedie moja matka, zistila som, že aj keď je dekórum mocným lákadlom, nedokázala som sa zaviazat' ani jednému z týchto urodzených pánov výhradne v záujme slušnosti, lebo túžim po zmysluplnom živote a – trúfam si tvrdiť – emóciách.

So súrodencami všetci traja vyprskneme smiechom a ja sa cítim až neuveriteľne ľahko. Ťaživý pocit odlúčenia, ktorý som počas tých dlhých hodín pred úsvitom cítila, sa rozplynie a v prítomnosti Nellie a Billa sa môj pochod k oltáru za novým životom už nezdá taký nezdolateľný. Samozrejme, iba do chvíle, kým do izby vstúpi matka.

Prvý raz, odkedy si pamätám, stratí reč. Žiadne odsudzujúce prednášky na jej obľúbené témy, nijaké verejné usmerňovania kvôli zdanlivým pochybeniam, žiadne polohlasné a napriek tomu počuteľné poznámky ohľadom známostí z buržoázie. A čo je najneuveriteľnejšie, som to ja – jej najmenej obľúbené a často ignorované dieťa –, kto umlčal výrečnú lady Blanche Hozierovú.

Nellie, jej obľúbenkyňa, na moju obranu ihneď spustí: „Clemmie prišla iba na čaj a krátku návštevu, mama.“

Matka sa vystrie do plnej výšky a hlas sa jej znovu vráti. Prenikavým, posmešným tónom vyhlási: „Na návštevu? Takto skoro ráno? V deň svojej svadby?“

Nikto neodpovie. Na podobné otázky sa ani odpoveď nečaká.

Spoznať strapatých prameňov svetlých vlasov, ktoré jej visia okolo stále pôvabnej tváre, sa matka postupne zahľadí na každého z nás a z úst jej vyjde ďalšia kritika prestrojená za rečnícku otázku: „Napadá niekomu z vás niečo ešte nevhodnejšie?“

Takmer vyprsknem do smiechu. To hovorí naša bohémska matka, ktorá sa nikdy neriadila obmedzeniami spoločnosti, cirkvi ani rodiny a ktorá teraz pochybuje nad vhodnosťou správania svojich detí. Tá, ktorej vlastné správanie sa prostredníctvom niekoľkých súbežných afér a nekonečných absencií vysmieva tradičnému manželstvu aj výchove detí už dlhé roky. To my traja sa v mori divokosti našej matky držíme konvencií ako záchraného lana.

Letmo pozriem na Nellie a Billa, všimnem si vystrašené výrazy, ktoré sa im začínajú zjavovať na tvárach, a pripomeniem si, čo dnešok znamená. Pre mňa, pre našu rodinu. Namiesto toho, aby som sa poddala matkinmu podráždeniu a dúfala, že ľútostivý pohľad rozoženie

jej zlú náladu, nasadím výraz plný pobavenia. Dnes si osvojím významnú rolu a toto je moja prvá snaha dokázať, že jazyk váh sa nachýlil na moju stranu.

„Určite svojej dcére neodoprieš krátky výlet cez mesto, aby ráno v deň svadby navštívila svoju rodinu, však, mama?“ opýtam sa s milým úsmevom. Snažím sa znieť ako stará mama, ktorá sa volá tiež lady Blanche a ako barónka Stanleyová z Alderley žijúca na zámku Airlie zosobňuje všetku silu a asertivitu, ktorými sa ženy z rodu Stanleyovcov tak preslávili, vrátane podporovania vzdelávania žien. Niežeby matka nasledovala jej príklad; v každom ohľade, až na predmet vzdelávania žien, je veľmi neortodoxná. Nechápem to, ale predpokladám, že to bude tým, že sa zamerala na vzťahy s mužmi, z ktorých väčšina považuje vzdelávanie žien za odpudivé.

Matka najprv neodpovedá, nie je zvyknutá, aby jej ktokoľvek odporoval. Nakoniec núteným, rozvážnym tónom vyhlási: „Samozrejme, že nie, Clementine. No postarám sa, aby ťa do hodiny vyzdvihol koč a odviezol naspäť, nech sa môžeš u lady St. Helierovej pripraviť. Koniec koncov, pri príchode ku Kostolu svätej Margaréty, kde sa vydáš na cestu k oltáru, ťa bude sledovať viac než tisíc ľudí.“

TRETIA KAPITOLA

12. septembra 1908

Londýn, Anglicko

NA HODINÁCH NA KOZUBOVEJ RÍMSE UBEHNE HODINA A JA sa ešte vždy podrobujem starostlivosti osobnej komornej lady St. Helierovej. Počas toho, ako mi upravuje vlasy a snaží sa prinútiť ťažké gaštanové pramene, aby vytvorili prepracovaný účes, si prezerám svoju tvár v zrkadle. Moje oči mandľového tvaru a profil často opisovaný ako rímsky alebo ostro rezaný, nech už to znamená čokoľvek, to všetko vyzerá rovnako ako v hocijaký iný deň. Napriek tomu je dnešok úplne odlišný.

Sledujem, ako na hodinách ubiehajú minúty, a takmer nedokážem uveriť tomu, že väčšina žien, ktoré považujem za svoje známe či kamarátky, trávi niektorou z verzií tohto procesu výraznú časť svojich dní. Premrhajú celé hodiny, zatiaľ čo im slúžky pri presune z jednej spoločenskej udalosti na inú pomáhajú v prezliekaní z jedných šiat do ďalších aj v premene jednotlivých vlasových kreácií. Matkin kočovný a často skromný životný štýl znamenal, že keď som bola pozvaná na udalosť, ktorá si vyžadovala zložitý účes a formálny odev, všetky tieto úkony slúžok som vykonávala viac-menej sama, pričom väčšinou som si obliekala iba jednoduchú blúzku na viazanie, sukňu a na hlavu vytvorila každodenný účes. Viem, že aj keď mi môj budúci život manželky Winstona Churchilla poskytne nadbytok komorných, nebudem si želať tráviť čas takýmto pochabým spôsobom.

Od veľkého rubína v strede môjho zásnubného prsteňa sa odrazí lúč slnka. Pohýbom prstami, aby sa po fazetách rubínu a diamantoch, ktoré ho obklopujú, roztancovalo svetlo, a spomeniem si na Winstonovu žiadosť o moju ruku. V zrkadle si všimnem, ako sa mi pri tejto spomienke zdvíhajú kútiky úst.



V polovici leta sa do nášho domu na Abingdon Villas doslova hrnuli pozvánky, aby som Winstona navštívila v Blenheimskom paláci, jednom z najrozsiahljších anglických sídel a v jedinom dome, ktorý nepatrí kráľovskej rodine, a napriek tomu niesol označenie palác. Blenheimský palác vlastnil Winstonov bratranec a blízky priateľ vojvoda z Marlborough, ktorý sa podľa jedného zo svojich titulov – grófa zo Sunderlandu – dával prezývať „Sunny“, a Winston tam práve trávil časť leta. Spočiatku som váhala. Nie preto, že by som sa zdráhala stretnúť ho, ale zo zúfalstva, že nevládním poriadne róby, ktoré sú na takú ohromnú udalosť potrebné.

Jeho pozvania však neprestávali prichádzať, a tak som ich už nemohla dlhšie odmietañ. Inak by som tohto muža, ktorého som si nečakane obľúbila, odradila. Z Winstonových listov a návštev počas posledných štyroch mesiacov sa ukázalo, že je úžasným spoločníkom a ani zďaleka nie je tým strohým vzdelancom, za akého ho označovali noviny. Jeho dlhé listy, ktoré mi posielal na cestách, na ktoré som sa vydala s matkou do Nemecka, aby sme vyzdvihli Nellie z liečebného pobytu kvôli tuberkulóze, priam prekypovali nadšením a idealizmom na poli politiky, histórie a kultúry, ktoré som s ním zdieľala. V jeho spoločnosti som sa cítila vťahovaná do centra diania, akoby som sa stávala nenahraditeľným kolieskom v súkolí Anglicka.

Cítila som s ním spriaznenosť aj v inej oblasti, v pocite samoty vo svete. Oboch nás vychovali nekonvenčné, chladné matky. Tá moja, ktorá vstúpila do nešťastného zväzku s plukovníkom Henrym Hozierom a následne sa oddala azda šťastnejším aféram s niekoľkými

mužmi, ktorí splodili jej štyri deti, len aby sa rozviedla a starostlivosť o nás prenechala služobníctvu; a tá jeho, znamenitá dedička amerického pôvodu, manželka Randolpha Churchilla, rodená Jennie Jeromeová, ktorá v počte afér predbehla aj moju matku a ktorá nechala výchovu Winstona a jeho mladšieho brata na ich milovanej pestúnke Everestovej. Naši otcovia, ak vôbec môžeme nazývať matkinho bývalého muža vzhľadom na neisté otcovstvo a naše zriedkavé stretnutia v rokoch, ktoré nasledovali po rozvode, svojím otcom, zohrali v našich životoch ešte menšiu rolu než matky. Zdá sa, že obzvlášť lord Randolph cítil k svojmu staršiemu synovi skutočný odpor a počas obmedzeného času, ktorý spolu strávili, ho neustále kritizoval. Čo sa týka nášho miesta v spoločnosti a vo vzťahoch, ocitli sme sa s Winstonom na nejstej pozícii. No na našu veľkú radosť a prekvapenie sa tento pocit vytratil, vždy keď sme boli spolu.

Pri tom, ako vlak prechádzal zeleným vidiekom so zvlhnutými kopcami a blížil sa k palácu, o ktorom sa už dlho vravelo, že s výnimkou sídel vo vlastníctve kráľovskej rodiny patrí k tým najluxusnejším, moja nervozita z návštevy ešte vzrástla. Čo ma v tom ohromnom dome asi postretne? Winston mi o víkendových plánoch neprezradil nijaké podrobnosti, iba spomenul, že prítomný bude jeho bratranec, ale bez manželky, s ktorou sa práve rozvádza, a okrem neho aj jeho matka lady Churchillová, s ktorou, ako mi mama pripomenula, som sa krátko stretla na niekoľkých spoločenských udalostiach. Na Winstona som sa nesmierne tešila, zvyškom spoločnosti som si však nebola taká istá.

Na stanici ma vyzdvihol koč a po tom, čo sme prešli značný kus cesty, na mňa kočiš dozadu zavolať: „O chvíľu budeme prechádzať bránou Ditchley, slečna.“

Vyzrela som z okienka a zbadala som, ako sa pred nami týči ozdobná tepaná brána, po oboch stranách lemovaná obrovskými kamennými stĺpmi. Keď sa z príľahlého domčeka vynoril vrátnik, aby tento veľkolepý vstup otvoril, všimla som si dlhú cestu lemovanú radmi líp,

pretínajúcu rozsiahlu náhornú plošinu. *Toto musí byť určite príjazdová cesta k palácu*, pomyslela som si. No keď sme sa znovu pohli, vyšli sme na most, ktorý sa klenul nad zákrutami jazera, a minuli sme niekoľko ďalších rozľahlých budov, z ktorých sa ani jedna nezдалa byť našim cieľom. *Kedy dorazíme k Blenheimskému palácu?* čudovala som sa v duchu. Nervy som mala napäté na prasknutie.

Kočič sa na mňa znovu zavola: „Za okamih budeme pri centrálnej bráne, slečna!“

Ach, pomyslela som si, *vdakabohu. Už tam skoro sme*. Uhladila som si sukňu a prstami som si skontrolovala účes a klobúk, aby som sa uistila, že všetko je na svojom mieste. Povrch cesty sa zmenil a ja som privítala škripanie kolies ako znamenie, že sme konečne dorazili. Kočič prešiel popod úzky oblúk vytesaný do vápencovej steny, s myknutím zastal a ja som sa vnútorne pripravila.

Keď som konečne vystúpila z koča, ocitla som sa na priestornom nádvorí pred tým najväčším sídlom, aké som kedy videla. V jeho strede stálo široké kryté stĺporadie lemované sochami a rytinami vojnových postáv a po oboch stranách sa mojím smerom tiahli dve rozľahlé krídla. Z ničoho nič sa objavili štyria sluhovia, rýchlo sa ku mne ponáhľali, vzali mi kufre a viedli ma po schodisku nahor k impozantným palácovým dverám.

Vyšla som po strmých schodoch, zo samotného úsilia rovnako ako z očakávania mi srdce tlklo ako splašené, a len čo som pristúpila k dverám do obrovskej vstupnej haly, ako nejakým kúzlom sa ihneď otvorili. Vošla som dnu a všimla som si Winstona, ktorý stál pod ohromným klenutým oblúkom na vzdialenom konci zdanlivo nekonečnej haly spolu s priateľmi a rodinnými príslušníkmi, medzi ktorými spokojne postávala aj lady Churchillová. Všetci čakali, aby ma mohli privítať. Jedíní členovia rodiny, ktorí chýbali, boli Winstonov milovaný brat Jack a jeho novomanželka lady Gwendoline Bertieová, dôverne prezývaná Goonie, ktorí sa nedávno vzali a boli práve na svadobnej ceste. Čo má, preboha, Winston v pláne?

S klopkaním podpätkov som prešla naprieč rozľahlou plochou čierno-bielych mramorových dlaždíc za svojimi hosťami. Až som sa zľakla, keď som začula ozvenu svojich krokov, ktorá sa odrážala od takmer dvadsať metrov vysokého, freskami zdobeného stropu a vinula sa okolo masívnych stĺpov, ktoré podopierali klenuté priechody po stranách. Winstonov úsmev ani na sekundu neochabol, takže som radšej uprela pohľad na jeho rozžiarenú tvár než na zastrašujúce umenie, sochy a starodávne zbrane, ktoré som mňala a z ktorých všetky boli súčasťou rodinnej histórie Churchillovcov.

Vykročil ku mne, položil mi na ruku svoju pevnú upokojujúcu dlaň a pustil sa do predstavovania tých, ktorých som nepoznala. Bratranca Sunnyho, F. E. Smitha, blízkeho priateľa na osobnom aj politickom poli, jeho manželky a tiež tajomníka ministerstva priemyslu a obchodu. Potom trval na tom, aby som sa odobrala s dvomi slúžkami jeho matky do svojej izby a pripravila sa na večeru. Líca mi zalial rumenec, keď som si uvedomila, že niekto z jeho skupinky si musel všimnúť, že nemám vlastnú slúžku, a rýchlo môj prešľap napravil.

Zatiaľ čo mi slúžky vybaľovali kufre, prechádzala som sa svojou neskutočne veľkou spálňou s vysokým stropom, zariadenou orientálne lakovanou posteľou s baldachýnom, a s údivom som aj napriek vysokým augustovým teplotám zazrela v kozube horieť oheň, čo bol skutočne zbytočný rozmar. Už o pár okamihov sa na mňa zniesli slúžky s kefami, hrebeňmi a vlásenkami, pripravené vyčesať môj jednoduchý účes do módného výtvoru. Možno sa na moje vlasy zamerali po tom, čo zistili, že s mojou skromnou garderóbou sa toho dá urobiť iba málo.

Od chvíle, ako som prekročila prah zlatom zdobenej jedálne, po tom, ako som prešla okolo dlhých fresiek a gobelínov oslavujúcich vojenské úspechy vojvodov z Marlborough a rodinných portrétov takých významných osobností, ako boli sir Joshua Reynolds, John Singer Sargent a Thomas Gainsborough, som v sebe nedokázala prebudiť vyrovnanú, zhovorčivú mladú ženu, akou som bola po

Winstonovom boku v priebehu posledných pár mesiacov. V jeho svete som sa cítila ako podvodníčka. Vedľa neustálych pripomienok historického významu rodiny Churchillovcov a pri pokojnom žartovaní medzi Winstonom, jeho matkou a Sunnym som si pripadala ako nula, a preto som si dovoľila stiahnuť sa do úzadia. Bol to môj starý zvyk z čias, keď bola Kitty ešte nažive a ja som z diaľky sledovala, ako si moja pôvabná sestra vďaka dôvtipu a šarmu dokáže podmaniť celú miestnosť.

Keď sa muži a ženy po večeri rozišli, Winston ku mne na okamih pristúpil. Bála som sa, že vyjadrí obavy alebo dokonca sklamanie ohľadom mojej mlčanlivosti počas večere, no namiesto toho sa mi ospravedlnil. „Moja drahá Clementine, môžete mi odpustiť, že som si uzurpoval celú konverzáciu počas večere? Hovoril som s matkou a so Sunnym tak veľa, že ste sa nemohli dostať k slovu.“

Pokúsila som sa vybaviť si presnú povahu ich dlhej diskusie, hoci ma trochu rozptyľoval nábytok a fresky, ktoré zdobili jedáleň. Rozhovor sa točil okolo blížiaceho sa stretnutia kráľa Eduarda s cisárom Viliamom ohľadom narastajúcej veľkosti nemeckého námorníctva, preto som v mysli zalovila po vhodnom komentári. „Prosím vás, Winston, naozaj sa nemusíte ospravedľňovať. Vaše poznámky k námornej expanzii a snahám Nemecka predbehnúť Anglicko ako námornú mocnosť ma veľmi zaujali. Úplne s vami súhlasím, že si naša krajina musí udržať svoju dominanciu a nedovoliť Nemecku, aby sa nás snažilo prekonať.“

Jeho guľatá tvár sa rozžiarila širokým úsmevom. „To je jedna z vecí, ktoré na vás milujem, Clementine. Na rozdiel od väčšiny mladých žien, v ktorých očiach by pri podobnom rozhovore pohasol akýkoľvek záujem, vy počúvate, chápete a skutočne sa zaujímate o dôležité aktuálne témy. Váš intelekt je mi veľmi sympatický. A rovnako aj ušľachtilosť vašich myšlienok.“

Hoci mi neušlo a oceňovala som, že mi práve zložil niekoľko poklôn, všetka moja pozornosť sa zamerala na jediné slovo. *Milujem*.

Naozaj práve povedal slovo *milujem*? Ani jeden z nás to slovo zatiaľ nevyslovil. Neposkytla som mu žiadnu odpoveď, nezmohla som sa na ňu, len som prikývla a pozrela naňho spod mihalníc.

„Čo by ste povedali tomu,“ ozval sa svojou verziou šepotu, ktorý nebol ani trochu tichý, „že by sme sa zajtra ráno vybrali na spoločnú prechádzku blenheimskou ružovou záhradou, aby sme zistili, či si podľa vás zaslúži svoju reputáciu? Okrem toho vám môžem prisľúbiť nádherné výhľady na jazero.“

„Veľmi rada,“ odvetila som.

„Výborne,“ potešil sa a načiahol sa, aby ma jemne pohladkal po ruke. „Čo keby sme sa stretli o desiatej v salóne, kde sa podávajú raňajky?“

Súhlasne som prikývla a potom sme jeden druhému popriali pekný večer. Kráčala som o čosi ľahšie a bola som od radosti celá bez seba. S týmito pocitmi som sa pripojila k lady Churchillovej a pani Smithovej na dezert a dúfala som, že zlepším nevýrazný dojem, aký som v nich vyvolala pri večeri.

Na druhý deň ráno prišla desiata hodina a zase odišla. Rýchlo sa blížila jedenásta a Winston ani ktokoľvek iný sa neobjavil. Kde, preboha, je? Vari sme sa nedohodli, že sa o tomto čase budeme prechádzať ružovou záhradou? Niečo z bohatých raňajok, ktoré mi boli ponúknuté, som už zjedla, vybrala som si stratené vajcia, neskoré jahody so šľahačkou a silný čaj, a teraz som stála pred radom okien a hľadela do udržiavaných palácových záhrad, keď vtom ktosi konečne vošiel do salóna.

Pri zvuku krokov som sa otočila v očakávaní, že zazriem rozpačitého Winstona. Namiesto toho stál vo dverách salóna, kde sa podávali raňajky, šokovaný Sunny. Z jeho výrazu som vyčítala všetko, čo som o Winstonovom oneskorení potrebovala vedieť, lebo už predtým sa mi zveril so svojím zvykom pracovať do prvých lúčov na úsvite a potom takmer do poludnia odpočívať. Winston ešte vždy spal. Hnevala som sa, že ma dostal do takej nepríjemnej situácie. Chystala

som sa bez slova a bez ohľadu na to, že stojím pred vojvodom z Marlborough, odísť z miestnosti.

„Slečna Hozierová, dostal som za úlohu, aby som vás pozval na cestu po panstve,“ zvolal Sunny v snahe kryť svojho drahého priateľa a bratranca. „Winston je neodvratne zaneprázdnený. Iste tomu rozumiete. Práca.“ V tvári sa mi musela zračiť nedôvera, Sunny však pokračoval: „Dúfal, že by ste sa s ním namiesto toho stretli o jednej popoludní. To už by mal byť hotový a v každom prípade je to na prehliadku ružovej záhrady lepší čas.“

Priepasť medzi tým, ako som chcela zareagovať a ako by som mala, sa rozšírila. Hoci som sa cítila ponížená, bola som v dome tohto vážneho muža stojaceho predou mnou hostkou a na tom, ktorý ešte vždy spal, mi veľmi záležalo. Rozhodla som sa teda odpovedať srdečne a zároveň dať najavo svoje očakávania. „To by bolo milé. Môžem však predpokladať, že ma Winston bude čakať vo vstupnej hale presne o jednej?“

Sunny sa mi zadíval priamo do očí a v jeho pohľade sa zračilo niečo ako uznanie. „To vám môžem sľúbiť,“ odvetil s dôrazným prikývnutím.

Keď som minútu po jednej zišla po veľkom mramorovom schodisku vedúcom do vstupnej haly, Winston už na mňa čakal. Na tvári mal presne ten rozpačitý výraz, aký som očakávala pred niekoľkými hodinami. Len čo som došla až k nemu, vystrela som sa do svojej plnej výšky stosedemdesiatich centimetrov, vďaka čomu som ho o kúsok prevyšovala. Chcela som, aby pochopil, že od neho očakávam rešpekt a ohľaduplnosť.

Zovrel mi ruky do dlaní a vyhrkol: „Mám pocit, akoby som sa vám neustále ospravedlňoval.“

„Občas to robíte, keď to vôbec nie je potrebné,“ odvetila som, lebo som zdôraznením slova *občas* chcela dosiahnuť, aby pochopil, že toto nie je jeden z tých momentov.

„Moje správanie si však vyžaduje, aby som to napravil,“ napoly vyhlásil, napoly sa opýtal.

„Áno,“ prikývla som a na chvíľu som sa odmlčala, aby si počkal na verdikt. „No odpúšťam vám.“

Jeho povzdych plný úľavy sa nedal s ničím pomýliť. „Vyrazíme do záhrad?“

Usmiala som sa, aby som mu naznačila, že je celý incident za nami. Odobrali sme sa do zadnej časti paláca a vyšli sme nenápadnými dverami, ktoré ústili k miernemu kopcu. Zavesila som sa doňho a spoločne sme vykročili do zlatistého svetla letného popoludnia. Ako sme schádzali rozľahlým kopcom nadol k starostlivo vymedzenému chodníku, Winston mi prezradil niečo málo o výstavbe Blenheimského paláca a jeho pozemkov, ktoré dostal prvý vojvoda z Marlborough v roku 1704 darom od kráľovnej Anny za svoje víťazstvo nad Francúzskom.

„V rodine sa traduje, že na žiadosť štvrtého vojvodu z Marlborough sa v roku tisícšesťdesiatštyri architekt Capability Brown zaviazal, že upraví palácový park, pričom očakával, že celý projekt zaberie iba pár rokov. Nakoniec ich tu strávil rovných desať.“

„Capability? Ako *zdatnosť*? Zaujímavé meno.“

„Chudák. Jeho pravé meno znelo Lancelot, ale nedokážem prísť na to, prečo je lepšie, keď vás iní nazývajú Capability.“

Rozosmiala som sa srdečným smiechom, ktorý Nellie s Billom často označovali za rehot. Matka môj smiech neznášala a často ma varovala, aby som ho na verejnosti tlmila. Winston sa však smial spolu so mnou a ja som vycítila, že sa mu moje trochu neslušné rehotanie páči.

„Kým chudák Capability skončil,“ pri zmienke o Capabilitym sme sa znovu zachichotali, a len čo sa Winston upokojil, pokračoval v rozprávaní, „mal za sebou výsadbu tisícok stromov, vďaka čomu vytvoril skutočný les, ktorý sa zdá byť úplne prirodzený, hoci ide v skutočnosti o rafinovaný zámer. Pomocou múdrego využitia hrádze vytvoril aj Veľké jazero, ktoré môžete vidieť po pravej ruke, a Veľkú kaskádu, jeden z najznamenitejších vodopádov, aké som kedy videl. Nabudúce budeme musieť preskúmať aj tú.“

„To by bolo skvelé. Tunajšie pozemky sú úchvatné, Winston,“ prehodila som a stisla som mu ruku. „A vzhľadom na to, že boli vytvorené na úplnom začiatku osemnásteho storočia, sú vo výbornom stave.“

„Nuž,“ zaváhal a odkašľal si, „za obnovu blenheimských pozemkov môžeme ďakovať Sunnymu. Kým sa dostali do jeho vlastníctva, boli v zúboženom stave.“

To všetko vďaka Consueliným peniazom, pomyslela som si v duchu. Samozrejme, začula som klebety o rozpadajúcom sa Sunnyho manželstve s americkou dedičkou Consuelo Vanderbiltovou, ktorá si ho vzala v roku 1895 na naliehanie svojej matky. Ani jednému na tom druhom nezáležalo, až sa v roku 1906 stal rozpad ich zväzku nevyhnutným. Kým však noviny zverejňovali ohľadom ich odlúčenia samé škodoradostné správy, na mňa osobne pôsobil Sunny ako príjemný chlapík a Winston ho jednoducho zbožňoval.

Potulovali sme sa po chodníku za družného mlčania. Winston ma upozornil na časť jazera, kde chytil s pomocou milovanej pestúňky Everestovej svoju prvú rybu. Hoci palác patril Sunnymu a nie Winstonovi, jeho silná väzba k pozemkom bola zjavná. Jeho minulosť bola so sídlom úzko spätá. Koniec koncov, tu sa narodil.

Žiadny dom si ma tak nepodmanil. Občas mi nejaká stránka toho či tamtoho domu pripomenula jeden z našich londýnskych podnájomov alebo mestský dom v Dieppe, ktorý sme obývali takmer jeden rok. To však boli domy, nie domovy, dočasné obydlia, ktorých sa dalo ľahko zbaviť, keď si matka priala zostať iba načas. Alebo keď si zmenu prostredia vyžadoval jej nový vzťah.

Vyšli sme zo zákruty a vtom sa pred nami vynorila záplava červeno-fialovej a karmínovej farby. Pustila som Winstonovu ruku a podišla som k ružovému kru v plnom rozkvetu. Keď som sa sklonila, aby som do seba nasala silnú omamnú vôňu, ucítila som, ako mi Winston prešiel rukou po páse ukrytom v korzete, a zachvela som sa vzrušením. Ak nepočítam tanec, čo bolo, samozrejme, pred očami celej spoločnosti, dotkol sa ma doposiaľ iba na rukách a pleciach.

Vystrela som sa a otočila som sa k nemu čelom. V tvári bol o čosi červení, než keď sme sa prechádzali. „Clem, Clem...“ zakoktal sa, k čomu mal tendenciu, keď bol nervózny.

Bez varovania, dokonca bez jediného tieňa, ktorý by vrhali tmav-núce mraky, sa ozval hrom. Obaja sme zdvihli zrak. Na severe sa napopila zlovestná čierňava, ktorá hrozila, že zakryje celú oblohu.

Schmatol ma za ruku. „Radšej by sme sa mali rýchlo vrátiť dnu. Tieto letné búrky vedia byť poriadne divoké.“

Ruka v ruke sme sa po cestičke, po ktorej sme iba pred malou chvíľou kľučkovali krajinou, vydali ráznym krokom k palácu. Čo sa mi Winston chystal povedať? Vzhľadom na jeho rumenec a koktanie, s ktorým vyslovil moje meno, sa zdalo, že sa odhodláva k niečomu závažnému. Je možné, že sa so mnou chystal podeliť o svoje zámery? *Na žiadosť o ruku je priskoro*, pomyslela som si. Poznali sme sa iba päť mesiacov, našu známosť tvorili písané slová v listoch a niekoľko návštev, ktoré sa vždy odohrávali v spoločnosti druhých a často bývali prerušované cestami, mojou do Nemecka a jeho, ako vyžadovala jeho práca, do oveľa vzdialenejších miest.

Z mrakov sa najprv spustilo jemné mrholenie, ktoré postupne prerástlo v hotovú prietrz mračien. Bežali sme po chodníku, keď vtom ma Winston potiahol za ruku a odbočili sme k akejsi drobnej stavbe. Uvedomila som si, že je to malý rímsky chrám so štyrmi iónskymi stĺpmi, ktoré podopierali trojuholníkový frontón. Vnútri stála mramorová lavica a Winston mi ihneď naznačil, aby som sa posadila.

„Dianin chrám,“ vysvetlil mi a rozhodil ruky k interiéru ozdobenému kamennými plaketami, ktoré zobrazovali bohyňu. Sadol si vedľa mňa. „Ak sa nemýlim, bol postavený z rozmaru koncom osemnásteho storočia ako pocta pre rímsku bohyňu mesiaca, lovu a... a...“ Znovu ho nakrátko premošlo koktanie, ale vzápätí konečne vyhrkol: „... cudnosti.“

Winston mi podal vreckovku a obaja sme sa chichotali, kým sme si utierali tváre. Po chrámovej streche bubnoval dážď a my sme sa

v úkryte medzi stenami opäť uvoľnili. Z chrámu sa nám naskytl cez stromy krásny výhľad na Veľké jazero, ale namiesto toho, aby som to nejako okomentovala, som zostala mlčať. Dúfala som, že sa Winston vráti k svojej prechádzajúcej téme, pri ktorej ho vyrušila letná búrka.

Po lístím pokrytej podlahe chrámu liezol pavúk a ja, aby som sa upokojila, som sa sústredila na jeho kľukatú cestičku. Kútikom oka som si všimla, že Winston znovu očervenel, ale bola som odhodlaná mlčať a čakať, kým prehovorí prvý.

Nakoniec si predsa len odkašľal. „Clementine.“

Zdvihla som pohľad od podlahy a stretla sa s tým jeho. „Áno?“ opýtala som sa s vreлым úsmevom a povzbudzujúcim prikývnutím.

„Už od detstva mám neomylné tušenie, že sa moja budúcnosť bude nevyhnutne prelínať s budúcnosťou Veľkej Británie. Že budem povolaný, aby som pomohol nášmu národu v hrozných časoch.“ Jeho tvár bola čoraz červenšia. „Zrejme si myslíte, že v sebe živím nejaký veľkolepý prelud, a máte chuť vziať nohy na plecia.“

Rýchlo a opatrne, aby som neodhalila sklamanie z niečoho, čo určite nemohla byť predohra k žiadosti o ruku, som ho ubezpečila: „Kdeže, Winston. Obdivujem vašu oddanosť našej krajine.“ Sotva som našla odvahu predstaviť si, aké by bolo vzrušujúce, keby sme sa niekedy skutočne vzali, keby som sa mohla na tejto jeho snahe podieľať. Hlboko som túžila po účelovosti tradičného, stabilného manželstva s týmto mužom, takého odlišného od prázdnoty matkinho bohémскеho života s častými zmenami lokalít, financií a pozornosti, ktoré sa odvíjali od rozmarov jej neustále sa meniacich vzťahov. A to ani nespomínam, aký by mal život s Winstonom zmysel, keď ho porovnáam so životom s inými džentlmenmi, s ktorými som bola zasnúbená.

Rumenec z tváre sa mu vytratil a vrátila sa jeho obvyklá bledosť. „Ach, Clementine, tak veľmi sa mi uľavilo, že mi rozumiete. Dúfam, že rovnako rozumiete mojej potrebe mať po svojom boku silnú, vznešenú ženu,“ dodal a vrhol na mňa pohľad plný očakávania.

Zdalo sa, že čaká nejakú odpoveď, ale nedokázala som prísť na to akú. Hádala som, že mieri k nejakému vyhláseniu; dokonca som si trúfla predpokladať, že ma napokon možno skutočne požiada o ruku. No keď sa niekomu zveríte s potrebou „silnej, vznešenej ženy po svojom boku“, iba sotva sa to rovná ponuke na sobáš. Napriek tomu som ho nechcela odradiť, keby sa v jeho slovách predsa len ukrývala žiadosť o ruku, takže som znovu povzbudzujúco prikývla a mlčky vyčkávala.

Opäť si odkašľal a rozhovoril sa: „Za tieto posledné mesiace som si vás veľmi obľúbil. Viac než obľúbil, oveľa viac. Trúfam si povedať, že som sa do vás zaľúbil, Clementine.“ Odmlčal sa a s iskrivými očami sa opýtal: „Je možné, že moje city opätujete?“

Konečne vyjadril slová, na ktoré som tak dlho čakala. Starostlivo som si tohto muža, dôležitého, hoci kontroverzného poslanca, ktorý ma vekovo prevyšoval o viac než desať rokov, premerala a zbadala som citlivú osobu, ktorá sa ukrývala pod jeho ťažkopádny zovňajškom, takú, ktorá chápala a zdieľala môj pocit inakosti. V tej chvíli som s úplnou istotou vedela, že po jeho boku dokážem stráviť zvyšok života. Nebude to ľahký život – kdeže, bude to život plný úsilia a ambícií –, ale zato môže byť dôležitý a zmysluplný.

„Áno, Winston,“ odvetila som a ucítila, ako sa v návale emócií červenám. V priebehu svojich dvoch predchádzajúcich neúspešných zasnúbení som týmto džentlmenom ani raz nevyznala lásku, lebo som nikdy k žiadnemu z nich nič necítila. Čo som cítila k Winstonovi, bolo úplne iné, oveľa silnejšie.

„Ach, Clementine, vôbec netušíte, aký som šťastný.“ Zovrel mi ruky v dlaniach a zhlboka sa nadýchol. „Viem, že naša známosť je krátka, ale hovoril som si, či by ste mi preukázali tú česť a stali sa mojou ženou. Nebude to bežné manželstvo, ale bude úžasné.“

Bez toho, aby som odvrátila zrak od jeho vášnivého pohľadu, bez akéhokoľvek váhania som odpovedala: „Áno, Winston Churchill, stanem sa vašou ženou.“

ŠTVRTÁ KAPITOLA

12. septembra 1908

Londýn, Anglicko

ZVONY KOSTOLA SVĀTEJ MARGARÉTY VYZVÁŇAJÚ JEMNÚ melódiu, ktorá zodpovedá nežnej kráse tejto budovy zo šestnásteho storočia z portlandského kameňa, schúlenej medzi Westminsterským opátstvom a sídlom britského parlamentu. Tá hudba upokojuje moje nervy, ale iba do chvíle, keď sa rozoznejú dráždivé, agresívne údery Big Benu ohlasujúce čas. Ten hluk úplne prehlúši decentnú melódiu kostolných zvonov a ja sa na okamih ocitnem pohltená kakofóniou vzájomne súperiacich zvukov. A potom nastane náhla, nečakaná odmlka a zavládne zvláštne ticho.

„Je čas ísť, Clemmie,“ zašepká Bill.

Otočím sa k svojmu bračekovi, ktorému to v námorníckej uniforme veľmi pristane a ktorý je jediným mužom, ktorému by som kedy dovolila, aby ma odviedol k oltáru, a to aj keby môj údajný otec, ktorého som takmer nepoznala, bol ešte nažive. Vysoký, pokojný džentlmen sediaci vedľa mňa sa iba trochu podobá chlapcovi, vždy poslednému v zástupe súrodencov Hozierovcov, ktorý sa tiahol za matkou, keď sme pendlovali medzi Anglickom a Francúzskom. Kým matka túžila cestovaním z miesta na miesto nájsť slobodu pred spoločenskými obmedzeniami a veriteľmi, my deti sme v každom novom domove hľadali stabilitu a poriadok. Bill ich konečne našiel v námorníctve a zaujímalo by ma, či ich ja konečne nájdem dnes, s Winstonom.

Brat má, samozrejme, pravdu. Zvony dozneli a my musíme vystúpiť z koča a vydať sa dnu tlačenicou ľudí, fotografov a novinárov, ktorí sa zhromaždili okolo kostola. Všetka tá pozornosť, ktorú vyvolalo oznámenie našich zásnub, bola pôvodne vysoko nežiadaná. Spočiatku som sa obávala, že bude mať skôr odmietavý tón, že bude upozorňovať na rozdiely medzi našou rodinou a ostatnými aristokratickými rodinami. Rozdiely v majetku. Rozdiely v služobníctve. Rozdiely medzi susedstvami, kde bývame, a domovmi. Rozdiely medzi otcami. Rozdiely medzi matkami. Bola som vystrašená z toho, čo by starostlivý pohľad zblízka mohol odhaliť. No ako dni plynuli a počet článkov a fotografií narastal, začala som si uvedomovať, že ma široká verejnosť pozoruje cez úplne iný objektív, než bol ten, ktorý používali ľudia z mojej triedy. Pre svet ako celok som bola krásnou aristokratkou, ktorá pochádzala z dlhej úctyhodnej šľachtickej línie. Nikto si zrejme neuvedomoval, že som určitý čas žila v Dieppe, v byte nad predajňou rýb, alebo že sa už dlho špekuluje o mojom skutočnom otcovi. Novinári a ľudia stojaci pred kostolom chceli iba zazrieť nevestu počas udalosti, ktorá sa označovala za svadbu roka.

V tejto chvíli sa však nevesta zdá byť niekým úplne iným než mnou a ja zisťujem, že nie som schopná pohnúť sa.

„Clemmie, počula si ma?“ opýta sa Bill o niečo hlasnejšie.

Pomaly, akoby som naňho hľadela cez hmlu, prikývnm.

„Výborne. Vystúpim ako prvý a potom sa otočím, aby som ti pomohol vystúpiť z koča.“ Obdarí ma očarujúcim úsmevom a otvorí dvere na koči. „Nemôžeme predsa dovoliť, aby nevesta pred toľkými fotoaparátmi zakopla, nie?“

To jemné podpichnutie ma má prebrať z môjho strnulého stavu. Jeho žart sa však zakladá na skutočnom strachu a takmer Billa pľasnem, akoby bol ešte chlapec. Potom sa však namiesto toho načiahnem po jeho ruke a pri zostupovaní z koča zažmúrim do lúčov jesenného popoludňajšieho slnka a jasných zábleskov nespočetného množstva fotoaparátov.